

Október 2024

MISIA „OTVORENÝCH OČÍ“. ČÍTANIE LITURGICKÝCH ZNAKOV A SYMBOLOV.

CIEĽ STRETNUTIA

- Odpoveď na otázku: prečo je dôležité vzdelávať ľudí v chápaní symbolov?
- Úvaha o tom, ako sa stať citlivým na symboly prítomné v liturgii a v našich životoch.

PRÍPRAVNÉ ČÍTANIE NA STRETNUTIE

Romano Guardini: Posvätné znamenia, Úvod:

Prítomnosť Boha vo svete a v nás samých je pre nás, samozrejme, tajomstvom. Je iste mnohoraká, tak ako je mnohoraká Božia činnosť, pretože táto prítomnosť sa dosahuje iba v konaní a prostredníctvom konania. Boh nás volá, aby sme s Ním spolupracovali a každé znamenie je v istom zmysle Božím volaním k nám. V tomto zmysle je nám znak vždy daný nejakým spôsobom a je teda vyjadrením Božieho konania. Boh koná tak vo svete prírody, ako aj vo svete stvorenom človekom, ale oba činy – je to ten istý Boží čin – sa môžu, a aj sa vzťahujú na človeka. Preto nezáleží na tom, či nám Boh dáva prirodzené znaky alebo tie, ktoré nám vytvárajú ľudia, pokiaľ dokážeme nájsť Jeho prítomnosť a snažíme sa pochopiť Jeho volanie. (...)

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že znakom môže byť akýkoľvek predmet, osoba alebo slovo, v ktorom nachádzame Božie svetlo, ktoré nás osvetľuje Božou prítomnosťou. Môže to byť veľká alebo malá vec, obyčajná alebo neobyčajná, pokiaľ nás nejakým spôsobom zadrží a stane sa odpoveďou na otázku, nad ktorou si lámeme hlavu možno už roky. (...)

Nie je to samotné riešenie, ale len naznačenie smeru; riešenie musíme hľadať sami, a ak ho nájdeme, je to vždy vďaka tomu, že sa toto znamenie stalo aj príležitosťou na naše stretnutie s Bohom. Hľadáme však odpoveď na zásadnú otázku: prečo sa táto vec, predmet, osoba, slovo, symbol stáva pre nás znakom? Prečo je to pre nás znamenie dnes a nie včera alebo pred rokom, aj keď sme sa s ním možno stretávali každý deň? Prečo je to znamenie pre nás a nie pre mnohých iných ľudí? Môže existovať len jedna odpoveď, vyplývajúca zo samotnej podstaty svätého znamenia, ktoré je znakom Božej prítomnosti, Jeho konania a milosti.

Znak je pre nás znamením, teda je to milosť, ktorú nám dal Boh. Súvislosť medzi pozorovaním prírody a teologickou reflexiou a duchovným rozmerom človeka ukázal okrem iného aj teológ a cestovateľ kňaz Roman Rogowski, príklady čoho možno nájsť v jeho knihe: „Mountain Mysticism“: Najprv niekde, na okraji púšte, pod temnou oblohou a pod svetlom Ducha, veta: „*Lebo z veľkosti a krásy stvorenia sa úsudkom poznáva ich Stvoriteľ.*“ (Múd 13,5). Potom pod modrými vodami Korintského zálivu Pavol z Tarzu, inšpirovaný Duchom, napísal podobne: „*Ved' to, čo je v ňom neviditeľné - jeho večnú moc a božstvo -, možno od stvorenia sveta rozumom poznávať zo stvorených vecí; takže nemajú výhovorky.*“ (Rim 1,20). Akoby sa odvolával na tieto Božie slová, keď H. Wackenroder napísal: „Od svojej ranej mladosti, keď som prvýkrát spoznal Boha ľudí zo starých svätých kníh našej viery, príroda bola vždy najdôkladnejšou a najjasnejšou knihou zjavenia o Jeho podstate a Jeho vlastnostiach.“

Ján Pavol II. v jednej zo svojich katechéz o Liturgii hodín píše: „Postupnosť noci a dňa – hovorí Ján Pavol II. – definovala ľudský život v dávnych dobách viac ako v našej dobe, čo podnietilo uvažovanie o veľkých problémoch života. Moderný pokrok čiastočne zmenil vzťah medzi ľudským životom a kozmickým časom. Rýchly rytmus ľudskej činnosti však moderného človeka úplne neoslobodil od slnečného cyklu.“ (Katechéza v stredu - 8. októbra 2003)

Východ a západ slnka nie sú anonymné momenty dňa. Ich charakter je jedinečný: radostná krása úsvitu a víťazná žiara západu slnka určujú rytmus vesmíru, v ktorom je ľudský život hlboko ponorený. Navyše, tajomstvo spásy, uskutočnené v dejinách, má svoje časové odkazy. Preto sa

spolu s rannými chválami na začiatku dňa v Cirkvi udomácnil zvyk sláviť v podvečer večpery. Obe tieto liturgické hodiny odkazujú na dva dôležité aspekty veľkonočného tajomstva: „Večer je Pán na kríži a ráno vstáva z mŕtvych. (...) Večer hovorím o utrpeniach, ktoré prežil po smrti; Ráno ohlasujem Jeho život zmŕtvychvstania. (...) V dávnych dobách zapálenie lampy v dome po západe slnka vyvolávalo náladu radosti a spoločensťva. Aj kresťanské spoločensťvo, ktoré za súmraku zapálilo lampu, s vd'áchným srdcom prosilo o dar duchovného svetla. Išlo o takzvané lucernárium, t. j. rituálne zapálenie lampy, ktorej plameň je symbolom Krista, „Slnka, ktoré nepozná súmrak“. (Ján Pavol II., Streda katechéza - 8. október 2003)

Liturgia hodín je aj naďalej nádherným mostom spájajúcim život moderného človeka s rytmom prírody. Navyše mu to vierou umožňuje začleniť svoju modlitbu a každodenný život do večnej liturgie slávenej tam, kde „svetlo lampy a svetlo slnka už nie sú potrebné“ a kde „služobníci Pána uvidia jeho tvár a jeho meno na ich čelách.“

Z referátu o. F. Blachnického - Liturgia vo svetle tajomstva Krista Služobníka: Ak sa pozrieme na podstatu liturgie, hneď hlbšie pochopíme jednu s ňou súvisiacu črtu – požiadavku poslušnosti Cirkvi pri jej slávení. Toto pravidlo je v Cirkvi od počiatku: v liturgii nemožno nič svojvoľne meniť. Formu liturgie, jej obsah a spôsob slávenia aj do najmenších detailov určuje Cirkev a každý v Cirkvi je povinný sláviť liturgiu v duchu poslušnosti. Možno aj sem sa v predkoncilovom období vkradla určitá prehnanosť, jednostrannosť a formalizmus. Keď sa začala obnova liturgie, tzv. rubricizmus: precízny prístup k liturgii, a to do takej miery, že mnohé podrobné predpisy sa zvažovali v duchu podobnom duchu farizejov a zvažovalo sa, či má kňaz pri pristupovaní k oltáru položiť na stupienok najskôr pravú alebo ľavú nohu, kam má nasmerovať zrak, kedy sa pozdraví s veriacimi a pod. Začali sa hrať s rôznymi detailmi a táto vernosť rubrikám (t. j. tomu, čo bolo v misáli napísané červenou) akosi vystúpila do popredia. Bol tam celý tím rubricistov, ktorí študovali rubriky, objasňovali pochybnosti, interpretovali ich; na túto tému boli napísané celé knihy. Bolo to, samozrejme, jednostranné, ale v jeho jadre bola v skutočnosti správna aspirácia – duch poslušnosti. Pretože liturgia sprítomňuje Kristovu poslušnosť a ak je človek mimo poslušnosti, nemôže sláviť liturgiu dôstojne a v správnom duchu. Nič nie je v takom protiklade k podstate liturgie ako neposlušnosť, ako istá subjektívna sloboda, nadradenie vlastného „zdá sa mi“ nad tradíciu, nad vôľu Cirkvi, tak jasne definovanú v dokumentoch a liturgických predpisoch. Toto pozorujem tu na Západe. Veľmi častým javom je istá nonšalantnosť v spracovaní liturgie. Mňa osobne to často urážalo, najmä u Francúzov a Nemcov, neskôr som si všimol, že tak je to aj v Amerike a inde. Kňaz sa domnieva, že to ponizuje dôstojnosť človeka ako osoby, že je to obmedzovanie slobody, že je nedemokratické, keď kňaz musí vykonávať všetky pohyby a vyslovovať slová tak, ako to niekto predpísal a určil v liturgických knihách, v určitých predpisoch, tak slávi ako sa mu zachce, podľa vlastného uváženia, podľa vlastného pochopenia a často s veľkou nevedomosťou, pretože základom takéhoto spracovania liturgie je jednoduchá nevedomosť – ľudia nechceli tieto otázky študovať, skúmať aká je história, aký význam, aká symbolika je s ňou spojená, a teraz sa sám stáva poslednou autoritou. Tento jav je na Západe veľmi rozšírený a ľudia sa potom sťažujú na koncilovú obnovu liturgie, že nie je všetko tak, ako má byť, a hlavne tu v Nemecku nastáva zaujímavá reakcia – vrhnutie sa do opačného extrém. Ľudia, ktorí sú ešte stále zvyknutí na starý poriadok liturgie, na povinnú poslušnosť tých, ktorí slávajú liturgiu, začínajú, samozrejme, túto svojvôľu kritizovať, a to určite oprávnene, ale hľadajú spásu v návrate k starej forme; odtiaľ pochádza tendencia obnoviť tridentskú omšu – omšu podľa misála pápeža Pia V., opäť v latinčine, považuje za veľký úspech farnosti alebo komunity; sú celé spolky, ktoré o to bojujú, zbierajú podpisy na obnovenie tridentskej svätej omše. To je, samozrejme, druhý extrém, ako aj nonšalancia, ktorá je hriechom neposlušnosti, pretože Cirkev má právo prispôbiť niektoré liturgické formy duchu doby, aby bola liturgia lepšie pochopená a prežívaná. Cirkev má túto moc (mala ju nielen na začiatku svojej existencie), je trvalou funkciou Cirkvi – definuje aj to, čo je samotným srdcom a životom Cirkvi, teda liturgiou. Účasť Ducha Svätého na liturgii a na jej formovaní ju oživuje. Na jednej strane je tu posolstvo, ktoré sa nedá zmeniť, tradícia; komu je poslušnosť povinná; na druhej strane - súčasné cirkevné nariadenia, ku ktorým je tiež povinná poslušnosť. Súčasnú vedomie Cirkvi, formované Duchom

Svätým, je vyjadrené v príkazoch, ktoré určujú aj formu života Cirkvi. Správnou cestou je poslušnosť voči forme liturgie, ktorú nám dal (v dôsledku reformy) Druhý vatikánsky koncil. Medzi teológiou Krista Služobníka, obrazom Krista Služobníka a tým, čo nám liturgia dáva, je hlboké prepojenie medzi chápaním ducha liturgie a postojmi, ktoré by sme k nej mali zaujať. Dalo by sa poukázať aj na jednotu medzi symbolom vyjadrujúcim podstatu hnutia (znak Fos-Zoe: Svetlo-Život), a spôsob prístupu a chápania liturgie, ktorý je vhodný pre naše hnutie; pretože svetlo sa nám ukazuje a prenáša aj prostredníctvom liturgických obradov; formy používané v liturgii sú určitým svetlom. Prostredníctvom liturgických obradov a symbolov sa vyjadruje Božia pravda, ktorá je taká bohatá a natoľko odlišná od prirodzeného ľudského myslenia, že ju nemožno vyjadriť len slovami, ale často sa hlbšie vyjadruje aj v znakoch. Formu liturgie, všetko, čo k nej patrí, treba prijať ako svetlo, ako niečo objektívne, ako niečo, čo sprostredkúva obsah, ktorý je pravdou a čo nám zjavuje Božiu pravdu. Preto je v tomto prípade postulát poslušnosti svetlu vyjadrený v poslušnosti znakom, symbolom, obradom a liturgickým predpisom. Vyplýva to z princípu svetlo-život: život musí byť podriadený svetlu, svetlo musí byť začlenené do nášho života. A z toho pramení túžba najprv sa hlboko ponoriť do obsahu liturgického znaku a symbolu a položiť si otázku: Čo nám chce Boh prostredníctvom Cirkvi, prostredníctvom daného obradu, liturgického znaku sprostredkovať? Preto liturgia vždy predpokladá najprv pochopenie. V starých bohoslužobných textoch v gréčtine je tento výraz: „logiketisia“ – teda primeraná obeta, akoby osvetlená svetlom pravdy. Rozum má v liturgii ako prvú úlohu splniť, priradiť konkrétny obsah k danému znaku, prečítať určitú pravdu, to je jednoducho podmienka správnej účasti na liturgii, inak sa liturgia stane mágiou, ak nepoznáme o čo ide, znaku nerozumieme. Nič nezabije ducha liturgie viac ako bezmyšlienkovosť, ktorá vedie k formalizmu, k rutine, a potom je plodnosť liturgie prakticky zničená. Liturgia si vyžaduje najprv snahu rozumu, aby svetlo prenášané v jej znakoch a symboloch zažiarilo najskôr v našej myslí, a potom sa podriadí týmto obsahom, tieto formy sú už aktom osoby, aktom slobodného záväzku. Je to záväzok hodný človeka, teda racionálny záväzok cez svetlo, a neangažovať sa pod vplyvom inštinktu, nejakého strachu či rešpektu, do niečoho, čo je iracionálne, nepochopiteľné – taký záväzok pripomína primitívne, pohanské náboženstvá, kde liturgia je redukovaná na úroveň mágie, kde nejde o pochopenie, ale o uplatňovanie určitých obradov a obradov, ktoré samy osebe majú priniesť určité účinky. (...) Preto naše hnutie pestuje mystagógiu, nie liturgickú drezúru, nepraktizuje liturgické nácviky; aj toto má niekde svoje miesto, ale toto všetko musí byť mystagogika, teda úvod do tajomstva. Svet liturgických znakov, najmä sviatostných, je tajomstvom spásy. Človek ako osoba do nich musí vstúpiť rozumom a slobodným prijatím, poslušnosťou. Preto v práci hnutia, od Oázy Božích detí, cez všetky úrovne formácie liturgickej služby, cez všetky úrovne oáz, štádiá deuterokatechumenálnej formácie, všade je mystagógia - úvod do prítomnej spásonosnej reality v Cirkvi, v liturgii. Celý vzdelávací proces je založený na viere, ale aj na právach ľudskej osoby, čiže musí ísť o racionálny proces, ktorý umožní len slobodné zapojenie.

PRIEBEH STRETNUTIA

1. Nadviazanie na predsavzatia z minulého stretnutia.

Pripomenutie plánov uskutočnených na predchádzajúcom stretnutí, ktoré súvisia s uvedením si naliehavých úloh, ktoré predstavujú realizáciu poslania hnutia, o ktorom sme hovorili. Čo sa doteraz podarilo? Ako pokračovať v začatej práci?

2. Delenie sa Božím slovom: Mt 13, 3-9

- Čo pre mňa symbolizuje semienko hodené do zeme? (Pozor, nemusí to byť vždy Božie slovo, aj rozvoj Božieho kráľovstva v mojom živote)
- Aké situácie, postoje v mojom živote mi pripomínajú konkrétne typy pôdy? Mt 13, 10 -17
- Je moje srdce ochotné prijať Ježišovo poslanstvo, keď zbadám tvrdosť svojho srdca a zatemnenosť očí alebo stratu duchovného sluchu?

3. Úvaha o schopnosti myslieť symbolicky.

Prečo sa vôbec zamýšľame nad témou liturgických symbolov? Dovoľte nám, aby sme vám pomohli odpovedať na túto otázku pripomenutím si dôležitej teologickej a pastoračnej intuície zakladateľa nášho hnutia. Nuž, v príručke Oáza nového života prvého stupňa otec Blachnický napísal, že hlavným cieľom takzvaných „výprav otvorených očí“, teda cvičení s charakterom meditácie o duchovnom živote, uskutočňovaných v lone prírody v skupinách viacerých účastníkov oázových rekolekcií, je nácvik symbolického myslenia, potrebného pre hlbšie pochopenie liturgie a ľudského duchovného života vôbec, ktorý v podmienkach modernej technickej a IT civilizácie zostáva zjavne nedostatočne rozvinutý. Táto zručnosť má podľa neho veľký význam pre pochopenie sveta biblických pojmov a obrazov i liturgických znakov a symbolov. Pápež František v Apoštolskom liste: *Desiderio desideravi* – vydanom takmer o polstoročie neskôr – konkrétne v roku 2022 – túto myšlienku nielen opakuje, ale výrazne rozvíja a komentuje: Základná otázka znie: ako znovu získať schopnosť naplno prežívať liturgickú akciu? To bol účel reformy Rady. Ide o mimoriadne náročnú výzvu, pretože moderní ľudia – nie vo všetkých kultúrach v rovnakej miere – stratili schopnosť zapojiť sa do symbolického konania, ktoré je podstatnou črtou liturgického úkonu (s. 27). Povzbudenie k symbolickému mysleniu, najmä vo vzťahu k liturgii, nájdeme aj v Katechizme Katolíckej cirkvi, kde čítame: Evanjelisti napísali ľudia, ktorí patrili medzi prvých veriacich, ktorí sa chceli podeliť o svoju vieru s ostatnými. Keďže vierou poznali, kto je Ježiš, mohli vidieť a ukázať ostatným stopy Jeho tajomstva počas celého Jeho pozemského života. Všetko v Ježišovom živote, od plienok pri Jeho narodení až po ocot podávaný počas Jeho umučenia a plátno, ktoré zostalo v hrobe po Jeho zmŕtvychvstaní, je znakom Jeho tajomstva. Skutkami, zázrakmi a slovami bolo zjavené, že „v Ňom... prebýva všetka plnosť Božstva v telesnej podobe“ (Kol 2,9). Ježišova ľudskosť sa tak zjavuje ako <sviatosť>, teda ako znak a nástroj Jeho božstva a spásy, ktorú prináša. To, čo bolo viditeľné v Jeho pozemskom živote, vedie k neviditeľnému tajomstvu Jeho božského synovstva a Jeho vykupiteľského poslania. (KKC 515) Pápež Lev Veľký však oveľa skôr, už v 6. storočí, zaradil do jednej zo svojich homílií tento výrok: Mohla by nám viera priniesť ospravedlnenie, ak by naša spása spočívala len v tom, že vidíme, čo máme na dosah zraku? Takže to, čo bolo viditeľné na našom Spasiteľovi, bolo teraz stelesnené vo sviatostiach. Príklad povzbudenie k rozvoju symbolického myslenia, ktoré dáva liturgii hlboký zmysel, možno nájsť aj v knihe Michela Quoista: „Modlitba a čin“, citovanej v jednej z katechéz zaradených do jednej z liturgických škôl Oázy Novej cesty: Chlieb a víno, ktoré prinášate počas najsvätejšej obete, spolu s celým spoločenstvom vyjadrujú návrat celého diela stvorenia jeho Stvoriteľovi: aby rástli, obilie vyživované šťavami zeme, chytal slnečné lúče, ťažil zo všetkých hviezd... Roľník zasial obilie, robotník vyrobil pluh, baník kopal rudu, inžinier... Nazbieralo sa v niekoľkých pomletých zrnkách pšenice, obsiahnutých v niekoľkých kvapkách vína, celý vesmír je prítomný vo svojom tajomnom úsilí napredovať k životu, celé ľudstvo je prítomné vo svojom úžasnom diele dokončiť dielo stvorenia. Akoby zhrnutím týchto úvah mohol byť text anglikánskeho biblistu Charlesa Dodda, ktorý mimoriadnym spôsobom vysvetľuje vzťah medzi svetom obklopujúcim človeka a jeho duchovným životom: Princípy ľudského života, podobne ako procesy prírody, patria do systému univerzálneho poriadku ustanoveného Stvoriteľom, ktorého na každej úrovni môžu rozpoznať ľudia s dobrými očami a ušami. Žiadna okolnosť každodenného života nie je taká triviálna alebo banálna, aby sa nemohla stať oknom otvárajúcim pohľad do ríše najvyšších hodnôt; a žiadna pravda nie je taká hlboká, aby ju nebolo možné nájsť v každodennej skúsenosti. (C. H. Dodd, zakladateľ kresťanstva) Na inom mieste v tej istej publikácii Charles Dodd poukazuje na to, že Ježiš vo svojich podobenstvách zaznamenaných v evanjeliu zdôrazňoval krásu a zázrak prírody a spájal človeka s prírodou prostredníctvom spoločného poriadku, v ktorom sa jedna úroveň dala vysvetliť v svetlo toho druhého a Boha bolo možné vidieť na všetkých úrovniach. V každej rovine sa človek stretáva so svojím Stvoriteľom, Pánom neba a zeme. Pomerne rýchlo to pochopil zakladateľ Hnutia Svetlo-Život, kňaz František Blachnický, ktorý ako účastník predvojnového skautingu najprv sám objavoval tajomstvá prírody a potom posielal účastníkov oázových pobytov na tzv. „výpravy otvorených očí“, aby sa naučili spoznávať zákonitosti duchovného života vo svete okolo seba. Aj primas tisícročia, blahoslavený kardinál Štefan Vyšinský, často navonok vyjadroval svoju citlivosť ku kráse rastlín a zvierat. Jedna z jeho spolupracovníčok – takzvanej „Osmičky“ –

povedala, že počas pobytu v rekolekčnom dome v Choščovke pri Varšave, po dlhých prechádzkach v záhrade alebo blízkom lese, zvyčajne počas omšových homílií, zdieľal výsledky svojich prirodzených pozorovaní s účastníkmi liturgie, pričom ich dával do súvislosti s rôznymi aspektmi duchovného života. A na záver ešte jedna úvaha: Zakladateľ Hnutia Svetlo-Život hľadal rôzne formy scitlivenia účastníkov oázovej formácie k liturgickým symbolom a znakom. Okrem spomínanej metódy „výpravy otvorených očí“ je vhodné v tejto súvislosti pripomenúť obsah úvodov do liturgickej školy v učebniciach Oáza nového života druhého stupňa, ktoré sumarizujú predpoklady tzv. dialogického personalizmu. Vychádzajúc zo základných pojmov tohto filozofického konceptu, ako sú: osoba, stretnutie, dialóg, slovo a symbol, otec Blachnický približuje tajomstvo stretnutia človeka s Bohom v liturgii, ktorá sa uskutočňuje prostredníctvom vedomého prežívania liturgických znakov, a vedie nás k významu jednotlivých liturgických symbolov, pričom odkazuje najmä na biblický príbeh o odchode Izraelitov z egyptského zajatia a ich ceste do zaslúbenej zeme. Podobne aj na Oáze nového života tretieho stupňa, najmä prostredníctvom myšlienky tzv. statio sa účastníci formácie zoznamujú s rôznymi rozmermi života Cirkvi, ktorá na svojej púti dejinami odhaľuje tajomstvo Božej prítomnosti medzi svojím ľudom. Ide o príklad využitia takzvanej mystagogiky, ktorá je jedným z prvkov katechumenátnej iniciácie, na ktorej je založená formácia Hnutia Svetlo-Život a ktorá spočíva v približovaní symbolickej a tajomnej reality prítomnej v duchovnej skúsenosti kresťanov.

4. Spoločná úvaha, na základe prečítaných textov.

- Ktoré z liturgických znakov má osobitný vplyv na môj duchovný život?
- Zúčastnil som sa výpravy otvorených očí a do akej miery „prebudili“ môj zmysel pre symbolické myslenie?
- Prehĺbila sa moja účasť na liturgii a ako sa prehĺbila vďaka oázovým liturgickým školám, ktorých som sa zúčastnil?
- Ako účasť v Oáze tretieho stupňa ovplyvnila moje chápanie Cirkvi?

5. Návrh na modlitbu.

Meditácia nad úryvkom jednej z modlitieb s hlbokou kresťanskou symbolikou, t. j. textom veľkonočného posolstva alebo (a) textom Magnifikat, pomocou tzv. „ozveny slova“. Po prečítaní hymny účastníci povedia úryvky, ktoré ich obzvlášť dojali, a na ich základe rozvinú svoje vlastné modlitby, napr.:

- „dal si svojho Syna, aby si vykúpil otroka“ – Pane, ďakujeme ti, že nás, nehodných, tak veľmi miluješ.
- „Táto noc oslobodzuje všetkých veriacich v Krista na celej zemi od skazy pohanského života a temnoty hriechov“ – Pane, oslobod' nás aj od skazy pohanského života a temnoty hriechov.
- ... A v prípade textu Magnificat: ▪ „Veľké veci mi urobil Všemohúci“ – Pane, ďakujem Ti za všetko, čo som v poslednom čase vo svojom živote zažil.
- „nad tými, čo sa Ho boja“ – Pane, vlož do našich srdc bázeň pred Tvojím Svätým Menom.
- ... Fragment textu hymny Exultet:

Je naozaj dôstojné a správne

**z hĺbky srdca a z celej duše zvelebovať
neviditeľného, všemohúceho Boha Otca
a ospevovať jeho jednorodného Syna,
nášho Pána Ježiša Krista.**

**On namiesto nás splatil večnému Otcovi
dlžobu za hriech Adamov**

a svojou krvou zrušil výrok odsúdenia za prvotnú vinu.

Lebo slávime veľkonočné sviatky,

keď bol zabitý pravý Baránok,

ktorého krv posväcuje dveraje veriacich.

Toto je noc,

v ktorej si našim otcom, synom Izraela,

pomohol prejsť suchou nohou cez Červené more,
keď si ich vyviedol z Egypta.
Toto je noc,
v ktorej jas ohnivého stĺpa
rozohnal temnoty hriechu.
Toto je noc,
ktorá dnes na celej zemi veriacich v Krista
vymaňuje z neprávosti sveta a z otroctva hriechu,
vracia im Božiu milosť a vovádza ich
do spoločenstva svätých.
Toto je noc,
v ktorej Kristus rozlámal okovy smrti
a víťazne vstal z hrobu.
Veď čo by nám osožilo, že sme sa narodili,
keby sme neboli vykúpení?
Aká nesmierna je voči nám tvoja dobrota, Otče,
aká nevyspytateľná je tvoja láska!
Aby si vykúpil otroka,
vydal si na smrť vlastného Syna!

Naozaj potrebný bol hriech Adamov,
ktorý zotrela smrť Kristova!
Ó, šťastná vina,
pre ktorú k nám prišiel taký vznešený Vykupiteľ!

Ó, naozaj blažená noc,
ktorá jediná si zaslúžila poznať čas a hodinu,
v ktorej Kristus vstal z mŕtvych.
Toto je noc,
o ktorej Písmo hovorí: Noc bude jasná ako deň,
noc ma obklopí ako žiarivé svetlo.
Posvätné tajomstvo tejto noci premáha zlobu,
zmýva viny, hriešnikom vracia nevinnosť
a radosť zarmúteným;
odvracia nenávisť, zjednocuje srdcia
a pokoruje pýchu mocných.
Preto v túto milostivú noc
prijmi, svätý Otče,
našu večernú obeť chvály,
ktorú ti prináša svätá Cirkev,
keď rukami svojich služobníkov
slávnostne ti predkladá túto veľkonočnú sviecu,
pripravenú z vosku pracovitých včiel.

Naozaj požehnaná noc,
ktorá spája nebo so zemou
a človeka s Bohom.
Preto Ťa, Pane, prosíme,
nech táto svieca, zasvätená oslave tvojho mena,
žiari nehasnúcim svetlom
a zaháňa nočné temnoty.
Prijmi ju so záľubou
a jej žiara nech sa spojí
so svetlom nebeských hviezd.
Nech ju nájde horieť ranná zornica,
tá zornica, ktorá nikdy nezapadá:
tvoj Syn Ježiš Kristus,
ktorý slávne vstal z mŕtvych,
osvecuje ľudstvo veľkonočným svetlom
a žije a kraluje na veky vekov.

Text chválospevu Magnificat: **"Velebí moja duša Pána a môj duch jasá v Bohu, mojom Spasiteľovi, lebo zhliadol na poníženosť svojej služobnice. Hľa, od tejto chvíle blahoslaviť ma budú všetky pokolenia, lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, a sväté je jeho meno a jeho milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie s tými, čo sa ho boja. Ukázal silu svojho ramena, rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú. Mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených. Hladných nakrmil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno. Ujal sa Izraela, svojho služobníka, lebo pamätá na svoje milosrdenstvo, ako sľúbil našim otcom, Abrahámovi a jeho potomstvu naveky."**

Sláva Otcu i Synu * i Duchu Svätému. Ako bolo na počiatku, teraz i vždycky * a na veky vekov.
Amen.

Na záver spoločná modlitba: Otče náš.

6. Rozhodnutie.

V najbližších dňoch v rámci stánku stretnutia urobím meditáciu na základe zvoleného liturgického znaku.